



Rana kommune
Postboks 173
8601 MO i RANA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hanne M. K. Hanssen, 75 53 15 54

Ny vurdering av innsigelser - Kommuneplan - Rana - Kommuneplanens arealdel - 2023 - 2033

Vi viser til kommunens oversendelse av 20. desember 2023, der det er bedt om at vi trekker vår innsigelse til kommuneplanens arealdel. Det er opplyst at kommunen har justert planen for å imøtekomme innsigelsen, og beskrevet hvilke endringer som er gjort. Vi beklager at tilbakemelding har tatt lang tid.

Statsforvalteren fremmet ved brev av 28. april 2023 følgende innsigelser til kommuneplanens arealdel for Rana:

- Mangelfull risiko- og sårbarhetsanalyse for nye utbyggingsområder avsatt i plan.
- At det gis generelle bestemmelser for LNFR-områdene som åpner opp for tiltak uten tilstrekkelig hjemmel i regelverket.
- Bestemmelser knyttet til tilrettelegging for friluftsliv og rekreasjon i LNFR-områder.
- At byggegrense mot sjø og vassdrag for eldre reguleringsplaner er fastsatt uten at nødvendige vurderinger er gjort.
- Endringene i arealformål knyttet til dykkersenter Plura, både fritids- og turistformålene og LNFR-spredd.

I brev av 22. juni 2023 har vi redegjort for at deler av innsigelsen var imøtekommet.

Vedtatt plan med innsigelser

Kommunestyret vedtok 20. juni 2023 kommuneplanens arealdel, med følgende begrensning:

Vedtaket er rettskraftig kun for de deler av planen det ikke er fremmet innsigelse til, jfr. plan- og bygningslovens §11-16. For de delene av planen det er fremmet innsigelse til, skal det gjennomføres mekling i henhold til §5-6.

Rettsvirkning

Innsigelsen herfra gjorde i utgangspunktet at kommunestyret ikke kunne vedta planen med rettsvirkning. Dersom innsigelsen knytter seg til klart avgrensede deler av planen, kan kommunestyret likevel i henhold til plan- og bygningsloven § 11-16 første ledd vedta at de øvrige delene av kommuneplanens arealdel skal ha rettsvirkning.



Odd Jarl Pedersen mfl., *Plan- og bygningsrett, del I. Planlegging og ekspropriasjon* (3. utgave, Universitetsforlaget, 2018) sier i kap. 12 pkt. 5.9 at forutsetningen for å vedta deler av planen er at innsigelsen knytter seg til klart avgrensede deler av planen, og at de deler som vedtas, ikke påvirkes av innsigelsen. Velger kommunestyret å gå frem etter § 11-16 første ledd annet punktum, må det fremgå uttrykkelig av vedtaket, og det må være klart angitt hvilke deler som holdes utenfor.

Det er i kommunestyrets vedtak ikke angitt hva innsigelsen gjelder eller hvilke deler av planen som holdes utenfor, men det fremgår av kunngjøringen hvilke to punkter kommuneplanens arealdel ikke er rettslig bindende for. Statsforvalteren mener det burde fremgå uttrykkelig av selve vedtaket hvilke deler av planen som på grunn av innsigelse er vedtatt uten rettsvirkning. Særlig gjelder dette i og med at en på tidspunktet for kommunestyrets vedtak fremdeles var i en prosess knyttet til avklaring av innsigelser.

Vedtaket uten gjennomført mekling

Mekling skal normalt foretas før kommunestyret treffer planvedtaket.

Kommunen har i sin saksutredning redegjort for hvorfor saken ble fremmet for kommunestyret uten at mekling var gjennomført. Begrunnelsen viser til forpliktelser overfor reinbeitedistriktet, kommunevalg og hvilke møter som var satt opp.

Rundskriv H-2/14 angir at mekling bare unntaksvis bør skje etter at kommunestyrevedtaket er gjort.

Statsforvalteren er kritisk til at kommunestyret har fattet vedtak uten at mekling var gjennomført. Dette styrkes av at det heller ikke på noen måte var klarhet i hvilke innsigelser som fortsatt sto ved lag. Kommunen hadde gjort endringer etter at innsigelsene ble fremmet, med den hensikt å imøtekomme deler av innsigelsene.

Det har blitt gjort relativt omfattende endringer etter det offentlige ettersynet. Kommunen har i saksutredningen redegjort for endringene, og bl.a. sagt at forslaget for dykkersenter og tilhørende anlegg i Plurdalen er betydelig endret. Vi forutsetter at kommunen vurderer om saken må legges ut på nytt offentlig ettersyn. O.J. Pedersen m.fl. har i *Plan- og bygningsrett, del I, Planlegging og ekspropriasjon*, 3. utgave 2018 sagt bl.a. følgende om behandlingen av innsigelsen i kommunen og saksavklaring (kap. 12 pkt. 5.7.1):

Dersom innsigelsen innebærer en endring i forhold til det utkast som har vært ute til offentlig ettersyn, må nytt utkast legges ut på ettersyn før saken fremmes for kommunestyret. I H-02/14 uttales at endringen må være av «vesentlig betydning». Dette standpunktet har ikke forankring i lovens bestemmelser om endring av kommuneplan, se pkt. 4.1. Unnlates nytt ettersyn, må lovligheten av planvedtaket i så fall vurderes opp mot forvaltningsloven § 41.

Under pkt. 4.1 er det bl.a. sagt følgende:

Selv om kompetansen til å vedta kommuneplanens arealdel med rettsvirkninger ligger hos kommunestyret, følger det av kontradiksjonsprinsippet at den arealbruk som blir vedtatt, må ha vært på høring og vært utlagt til offentlig ettersyn. Det skyldes at de som berøres av vedtaket, skal ha hatt anledning til å komme med sine motforestillinger. Dersom dette ikke er gjort, foreligger det saksbehandlingsfeil som kan lede til at planendringen blir helt eller delvis ugyldig. Kommunestyret er ikke bundet til å vedta kommuneplanen i samsvar med det utkast som har vært utlagt til offentlig ettersyn, men dersom det er tale om avvik og valg av alternativer som ikke har vært lagt



ut til offentlig ettersyn, er det nødvendig med ny utleggelse, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) s. 226 og NOU 2003: 14 s. 315.

Hvis det gjelder mindre endringer som berører en avgrenset krets av rettighetshavere, kan det være tilstrekkelig å varsle disse og gi dem anledning til å uttale seg

Vurdering av gjenstående innsigelser

Mangelfull risiko- og sårbarhetsanalyse for Plura dykkersenter

Vi sa i brev av 22. juni 2023 at området måtte vurderes av NVE og at deres vurdering ville være avgjørende for om vi ville opprettholde innsigelsen. NVE har i brev av 23. oktober 2023 konkludert med at de anser sikkerheten mot flom og skred som tilstrekkelig utredet og ivaretatt basert på konklusjonene i fagrapporter fra Asplan Viak.

Vår innsigelse anses med dette som imøtekommet.

Bestemmelsen pkt. 5.1 om tiltak på eksisterende bygg

Vi registrerer at kommunen mener at dette punktet i innsigelsen må avgjøres av departementet. Dette ut fra betraktninger knyttet til ressursbruk og fremgangsmåte dersom aktuelle områder skal avsettes til LNFR-område for spredt utbygging.

Statsforvalteren anbefaler Rana kommune å forholde seg til gjeldende regelverk. En bestemmelse som åpner opp for tiltak knyttet til bolig- eller fritidsbebyggelse i rene LNFR-områder vil uansett ikke være gyldig, og vil derfor ikke gi grunnlag for utbygging uten dispensasjon fra plan.

Dersom kommunen likevel mener at innsigelsen må avgjøres av departementet, ber vi om at saken behandles som beskrevet i rundskriv H-2/14.

Endring av arealformål knyttet til dykkersenter Plura

Vi fremmet innsigelse til endringene i arealformål knyttet til dykkersenter Plura, både fritids- og turistformålene og LNFR-spredt.

Vi fant det i brev av 22. juni 2023 nødvendig å opprettholde innsigelsen knyttet til dykkersenter Plura inntil videre. Omfanget av bebyggelse innenfor LNFR2 måtte avklares, og vi ba fremdeles kommunen om å vurdere reguleringsplikt.

Kommunen har nå lagt til nye bestemmelser som gjelder for gårdstunet i LNFR2. der det tillates etablert inntil seks nye bygg og der maksimal størrelse på byggene er angitt. Arealet avsatt til formålet er også redusert noe. Omfanget av bebyggelse innenfor arealet er med dette avklart, og innsigelsen imøtekommet.

Vi ga i vår innsigelse uttrykk for at summen av tiltak knyttet til dykkersenteret tilsier at det er snakk om et større bygge- og anleggstiltak som krever reguleringsplan i henhold til pbl. § 12-1 tredje ledd. Dette særlig på grunn av plasseringen i et sårbart og viktig område, der det også er behov for å gi offentligheten større adgang til å gjøre sine synspunkter gjeldende i en reguleringsprosess. Tiltaket var heller ikke tilstrekkelig utredet med de overordnede vurderingene som var gjort i forbindelse med kommuneplanens arealdel. I brev av 22. juni 2023 ba vi fremdeles kommunen om å vurdere reguleringsplikt.



Kommunen har i sin vurdering av innsigelsen, datert 20. desember 2023, sagt følgende om reguleringsplikt:

Vi mener at med de endringene og presiseringene som nå er gjort i planbestemmelsene, kommer det klart frem at dette ikke er snakk om et større bygge- og anleggstiltak som krever reguleringsplan. Dette har kommunen vurdert gjennom kommunestyrets vedtak av planen.

Kommunen har ikke redegjort for hvilke konkrete vurderinger som er gjort, særlig knyttet opp til at det her er snakk om et spesielt område. Vi kan heller ikke se at reguleringsplikt er problematisert i saksutredningen i forbindelse med kommunestyrets behandling.

Odd Jarl Pedersen m.fl. sier i Plan- og bygningsrett, del I. Planlegging og ekspropriasjon (3. utgave, Universitetsforlaget, 2018), kap. 13 pkt. 3.1 bl.a. følgende:

Hva som er et større bygge- og anleggstiltak, er ikke nærmere definert i loven. Avgjørelsen må treffes skjønnsmessig ut fra tiltakets størrelse og ut fra hvor følsomt området vil være for tiltaket. Videre vil hensynet til at offentligheten skal sikres innflytelse på spørsmålet om tiltaket skal gis tillatelse, spille inn – se Ot.prp. nr. 51 (1987–88) s. 53:

«Hovedkriteriet for reguleringsplikten må være om tiltaket i seg selv eller de konsekvenser det kan gi, vil fremkalle vesentlige endringer i det bestående miljø, eller utløse behov for andre tiltak mv. som samlet kan gi større virkninger. Dette kriteriet må kombineres med hensynet til å gi offentligheten adgang til å gjøre sine synspunkter gjeldende før endelig beslutning om tiltakets gjennomføring treffes.

Visse tiltak vil alene i kraft av størrelsen utløse reguleringsplanplikt. I andre tilfeller kan tiltak som ikke i seg selv er så store, men som plasseres i 'sårbare' områder utløse reguleringsplanplikt. Slike 'sårbare' områder vil f.eks. være områder med særlig verdifullt kultur- eller naturlandskap, områder som er preget av bevaringsverdig bebyggelse eller som på annen måte har særlig vernekarakter.»

Vår oppfatning er fremdeles at det her er snakk om et større bygge- og anleggstiltak. Kommunen ville ha oppnådd større grad av medvirkning ved å utarbeide reguleringsplan for de samlede tiltakene knyttet til Plura Valley, og en reguleringsprosess ville ha klargjort hvilke tiltak det er snakk om. Det er også klageadgang på kommunens endelige vedtak om reguleringsplan.

Vi forholder oss uansett til at kommunen som planmyndighet har konkludert med at det ikke er reguleringsplikt. Dersom det gjennomføres nytt offentlig ettersyn, jf. det som er sagt ovenfor, vil dette gi offentligheten større adgang til å gjøre sine synspunkter gjeldende.

Medvirkning

Vi viser til det som tidligere er sagt om medvirkning herfra, og savner at kommunen imøtegår dette mer konkret enn å vise til selve prosessen.

Det er i saksutredningen redegjort for medvirkningsprosessen, men det som der er sagt problematiserer ikke de forhold som er påpekt herfra. Vi har ikke vært i tvil om at planoppstart er varslet osv., men mener at informasjonen om hva rulleringen gjelder er misvisende på noen punkter. Det er åpenbart ikke riktig at rulleringen er begrenset til temaet reindrift.



Samlet konklusjon

Planprosessen har etter Statsforvalterens vurdering ikke vært i tråd med plan- og bygningslovens formålsbestemmelse, § 1-1 fjerde ledd. Den har ikke sikret åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter.

Kommunen har imidlertid imøtekommet alle våre innsigelser, med unntak av innsigelsen til at det i bestemmelsene pkt. 5.1 er åpnet opp for tiltak på eksisterende bygg i rene LNFR-områder, uavhengig av formål.

Vi viser til rundskriv [H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven](#) når det gjelder videre behandling av den gjenstående innsigelsen.

Med hilsen

Tom Cato Karlsen (e.f.)
statsforvalter

Hanne M. K. Hanssen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Abels gate 9	7030	TRONDHEIM
REGION MIDT-NORGE			
Nordland fylkeskommune	Postmottak	8048	Bodø
	Fylkeshuset		
ILDGRUBEN REINBEITEDISTRIKT	Postboks 3098	8603	MO I RANA